

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

07 серпня 2019 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 527/дс-19

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у пленарному складі:

головуючого - Устименко В.Є.

членів Комісії: Бутенка В.І., Гладія С.В., Дроздова О.М., Заріцької А.О., Мішина М.І., Остапця С.Л., Сіроша М.В., Тітова Ю.Г., Шиловой Т.С.

розглянувши питання про надання рекомендацій щодо призначення кандидатів на посади суддів місцевих загальних судів у межах конкурсу, оголошеного рішенням Комісії від 02 липня 2019 року № 108/зп-19,

встановила:

Рішенням Комісії від 03 квітня 2017 року № 28/зп-17 оголошено добір кандидатів на посаду судді місцевого суду з урахуванням 600 прогнозованих вакантних посад суддів місцевого суду.

Частинами першою та восьмою статті 79 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі - Закон) визначено, що Комісія проводить конкурс на зайняття вакантних посад суддів місцевого суду відповідно до Закону та положення про проведення конкурсу.

Рішенням Комісії від 02 листопада 2016 року № 141/зп-16 затверджено Положення про проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді (далі - Положення).

Відповідно до пункту 2.4 розділу II Положення конкурс на зайняття вакантних посад суддів місцевого суду проводиться на основі рейтингу, складеного за результатами кваліфікаційних іспитів у межах процедури добору суддів (для кандидатів на посаду судді, зарахованих до резерву).

Рішенням Комісії від 19 квітня 2019 року № 54/зп-19 визначено рейтинг кандидатів на посаду судді місцевого загального суду та зараховано кандидатів до резерву на заміщення вакантних посад суддів місцевого загального суду в межах процедури добору кандидатів на посаду судді місцевого суду, оголошеного Комісією 03 квітня 2017 року. Зокрема, до резерву на заміщення вакантних посад суддів місцевого загального суду зараховано Симоненко Олену Володимирівну, яка за результатом кваліфікаційного іспиту набрала 172,25 бала та займає 200 (двохсоту) позицію в рейтингу кандидатів на посаду судді місцевого загального суду.

Рішенням Комісії від 02 липня 2019 року № 108/зп-19 оголошено конкурс на зайняття 505 вакантних посад суддів у місцевих загальних судах для кандидатів на посаду судді, зарахованих до резерву на заміщення вакантних посад суддів місцевих загальних судів, та затверджено Умови проведення конкурсу на зайняття вакантних посад суддів місцевих загальних судів (далі - Умови).

До Комісії звернулась Симоненко О.В. із заявою щодо допуску до участі в конкурсі на зайняття вакантної посади судді місцевого загального суду та рекомендуванню за результатами конкурсного добору для призначення суддею суду відповідно до пріоритетності її намірів.

Рішенням Комісії від 19 липня 2019 року № 101/дс-19 Симоненко О.В. допущено до участі в оголошеному Комісією 02 липня 2019 року конкурсі на зайняття вакантних посад суддів місцевих загальних судів.

Відповідно до частини дванадцятої статті 79 Закону та пункту 7.1 розділу VI Положення конкурс на зайняття вакантної посади судді полягає у визначенні учасника конкурсу, який має вищу позицію за рейтингом.

Пунктом 10 Умов передбачено, що визначення результатів конкурсу здійснюється на підставі сформованого та затвердженого Комісією рейтингу його учасників. Рейтинг учасників конкурсу формується для кожного суду окремо за результатами опрацювання заяв кандидатів про участь у конкурсі з урахуванням їх місця у рейтингу кандидатів на посаду судді місцевого загального суду. У разі звернення кандидата з заявою про участь у конкурсі на заміщення посади судді у двох і більше судах у рейтингу його учасників інформація про кандидата зазначається стосовно суду, де він здобув переможну позицію.

Рішенням Комісії від 07 серпня 2019 року № 150/зп-19 затверджено рейтинг учасників конкурсу на зайняття 505 вакантних посад суддів у місцевих загальних судах, оголошеного рішенням Комісії від 02 липня 2019 року № 108/зп-19. Зокрема, затверджено рейтинг кандидатів на посаду судді Шполянського районного суду Черкаської області. Симоненко О.В. займає 2 (другу) позицію в рейтингу на посаду судді зазначеного суду.

Урахувавши те, що Комісією оголошено конкурс на зайняття 2 (двох) посад судді до Шполянського районного суду Черкаської області, а кандидат займає 2 (другу) позицію в рейтингу, Комісія вважає за необхідне внести рекомендацію Вищій раді правосуддя щодо призначення Симоненко Олени Володимирівни на посаду судді Шполянського районного суду Черкаської області.

Керуючись статтями 69, 79, 93, 101 Закону, Положенням, Умовами, Комісія

вирішила:

внести рекомендацію Вищій раді правосуддя щодо призначення Симоненко Олени Володимирівни на посаду судді Шполянського районного суду Черкаської області

Головуючий

В.Є. Устименко

Члени Комісії:

В.І. Бутенко

С.В. Гладій

О.М. Дроздов

А.О. Заріцька

М.І. Мішин

С.Л. Остапець

М.В. Сірош

Ю.Г. Тітов

Т.С. Шилова

ОКРЕМА ДУМКА

члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України Тітова Ю.Г. стосовно рішень Комісії від 07 серпня 2019 року №№ 173/дс-19-639/дс-19 про рекомендування 467 кандидатів для призначення на посади суддів.

Комісія рішенням від 02 липня 2019 року № 108/зп-19 оголосила конкурс на зайняття 505 вакантних посад суддів у місцевих загальних судах згідно з додатком для кандидатів на посаду судді, зарахованих до резерву на заміщення вакантних посад суддів місцевих загальних судів, затвердила умови проведення конкурсу на зайняття зазначених посад, встановила порядок подання заяв про участь у конкурсі, визначила дату проведення конкурсу на 07 серпня 2019 року та визначилась зі складом колегії Комісії для вирішення питання щодо допуску до участі у конкурсі.

Комісією 07 серпня 2019 року ухвалено рішення № 150/зп-19 про затвердження рейтингу учасників конкурсу на зайняття 505 вакантних посад суддів у місцевих загальних судах, оголошеного рішенням Комісії від 02 липня 2019 року.

Комісія рішеннями від 07 серпня 2019 року №№ 173/дс-19-639/дс-19 рекомендувала 467 кандидатів, які зайняли найвищі позиції в рейтингу, для призначення на посади суддів.

Згідно з пунктом 4 частини першої статті 99 Закону України від 02 червня 2016 року № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» (далі - Закон) член Комісії має право висловлювати письмово окрему думку щодо рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Користуючись цим правом, заявляю, що не погоджуюсь з рішеннями Комісії від 07 серпня 2019 року №№ 173/дс-19-639/дс-19, оскільки Комісія порушила встановлені Законом вимоги проведення конкурсу, які впливають на визначення його результатів.

Механізми призначення на посаду судді є складовими забезпечення функціонування судової влади за принципами верховенства права та забезпечення права кожній особі у суспільстві на справедливий суд.

Статтею 128 Конституції України закріплено, що призначення на посаду судді здійснюється Президентом України за поданням Вищої ради правосуддя в порядку, встановленому законом. Призначення на посаду судді здійснюється за конкурсом, крім випадків, визначених законом.

Закон передбачає наступні види процедур конкурсів для призначення осіб на вакантні посади судді:

- конкурс на зайняття вакантних посад суддів місцевого суду на основі рейтингу кандидатів на посаду судді та суддів, які виявили намір бути переведеними до іншого місцевого суду (частина восьма статті 79, частина друга статті 82 Закону). Рейтинг, на підставі якого проводиться такий конкурс, формується за результатами кваліфікаційних іспитів, складених кандидатами на посаду судді у межах процедури добору суддів, та в межах процедури кваліфікаційного оцінювання суддів, які виявили намір бути переведеними до іншого місцевого суду;

- конкурс на зайняття вакантних посад суддів апеляційного суду, вищого спеціалізованого суду чи суддів Верховного Суду з числа учасників конкурсу, осіб, які відповідають одній із вимог, визначених частиною першою статті 28, частиною першою чи другою статті 33, частиною першою статті 38 цього Закону відповідно. Рейтинг, на підставі якого проводиться такий конкурс, формується за результатами кваліфікаційного оцінювання учасників конкурсу (частини дев'ята, десята, одинадцята статті 79, стаття 81 Закону, (спеціальна процедура призначення)).

З метою кадрового оновлення судової системи законодавець передбачив право участі у конкурсних процедурах на вакантні посади суддів на рівних умовах не лише осіб, які мають стаж роботи на посаді судді, а й осіб, які мають досвід професійної діяльності адвоката, науковий ступінь та стаж наукової роботи у сфері права, та інших визначених спеціальним законом осіб (статті 33, 38 69 Закону, стаття 7 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд»).

Аналіз наведених норм Закону дає мені підстави дійти висновку, що ухвалюючи рішення про оголошення конкурсу на вакантні посади суддів місцевих судів, Комісія зобов'язана була передбачити можливість участі в ньому на рівних умовах як кандидатів на посаду судді в межах добору, так і суддів, які мають намір бути переведеними на вакантні посади місцевих судів.

Наразі частина шоста статті 79 Закону містить імперативну норму, згідно з якою Комісія в оголошенні про конкурс зобов'язана зазначати найменування судів, де є вакантні посади суддів, та кількість таких посад.

В порушення встановленої статтею 79 Закону процедури, Комісія ухвалила рішення № 108/зп-19, яким оголосила конкурс на вакантні посади місцевих судів лише для кандидатів, зарахованих до резерву за результатами кваліфікаційних іспитів у процедурі добору на посаду судді, позбавивши можливості участі у такому конкурсі суддів, які мають намір бути переведеними до інших місцевих судів.

Водночас Комісія в порушення частини шостої статті 79 Закону в оголошенні про конкурс зазначила найменування не всіх судів, де є вакантні посади та їх кількість, а лише частину.

Ухвалюючи таке рішення, Комісія виходила з міркувань, що проведення конкурсу на зайняття вакантних посад суддів місцевого суду на підставі одного рейтингу для кандидатів та суддів, які виявили намір бути переведеними, є неможливим через різні умови включення їх до рейтингу за результатами складених іспитів.

Максимально можливий бал для включення до рейтингу за результатами кваліфікаційного іспиту в межах добору кандидатів на посаду судді складає не менше 75% максимально можливого балу (частини сьома, дев'ята, десята статті 79 Закону).

Водночас згідно з Положенням «Про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення», Порядком проведення іспиту та методики встановлення результатів у процедурі кваліфікаційного оцінювання, затвердженими Комісією на виконання вимог Закону, а також відповідними рішеннями Комісії про встановлення графіків проведення іспитів, для суддів мінімально допустимий бал іспиту в межах кваліфікаційного оцінювання суддів місцевих та апеляційних судів складає 50% від максимально можливого бала.

Проте така позиція Комісії є помилковою.

По-перше, це не відповідає принципу законності, згідно з яким підзаконний нормативний акт не може суперечити вимогам закону.

Встановивши підзаконними актами та рішеннями менший мінімально допустимий бал іспиту для суддів у процедурі кваліфікаційного оцінювання порівняно зі встановленим Законом мінімально допустимим балом кваліфікаційного іспиту для кандидатів на вакантні посади суддів, Комісія створила особливі умови проведення конкурсу на зайняття вакантних посад для суддів, які мають намір бути переведеними, зменшивши на 25%, порівняно з кандидатами, мінімально можливі показники для включення їх до рейтингу.

Наразі, частиною тринадцятою статті 79 Закону вже закріплені переваги для суддів, які є учасниками такого конкурсу, а саме, у разі однакової позиції за рейтингом серед кандидатів на посаду судді та суддів, які виявили намір бути переведеними до іншого місцевого суду, перевага надається учаснику, який набрав більшу кількість балів із виконаного під час кваліфікаційного іспиту практичного завдання, а за однакової кількості балів - учаснику, який є суддею.

По-друге, такі дії Комісії суперечать меті проведення конкурсних процедур на зайняття вакантних посад суддів, що полягає у визначенні учасника конкурсу, який має найвищу позицію за рейтингом. Іншими словами, обрання з учасників конкурсу найкращих для рекомендування їх для призначення на вакантні посади суддів.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (ст. 19 Конституції України). Отже дії держави в особі її органів мають відповідати приписам нормативних актів і бути ними дозволені.

Зменшивши кількість вакантних посад суддів місцевого суду та обмеживши коло осіб, які згідно з Законом мають право взяти участь у конкурсі на зайняття таких посад, Комісія у свавільний спосіб втрутилася у конкурсну процедуру, порушивши гарантоване Законом право (як кандидатів на посаду судді, так і суддів) у встановленому порядку на конкурсних засадах зайняти вакантні посади суддів місцевих судів.

За таких обставин рішення Комісії від 07 серпня 2019 року №№ 173/дс-19 - 639/дс-19 про рекомендування кандидатів, які зайняли найвищі рейтингові позиції за результатами конкурсу на зайняття вакантних посад суддів місцевого суду, не можна вважати законними.

Член Комісії

Ю.Г. Тітов